

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyed-
évre 2 . Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy
példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □em.-ként 6 fillér-
többesbőri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyilt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyilt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenki n
egyszer: **vasárnap.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

Kossuth Lajos emlékezete.

(—ő.) Küszöbén állunk azon jelentőség-
teljes napnak, melyen 100 évvel ezelőtt a
monoki fiskális egyszerű házában napvilá-
got látott Magyarország ujkori apostola:
Kossuth Lajos.

A mindenható különös kegyelme volt
mindenka a magyarral; mert ezeréves fenn-
állásának ezernyi veszélyében, a kelet- és
nyugatról reá szakadt véres küzdelmekben,
a belvillongások emésztő harcában csak
atjai gondviselése menthette meg a meg-
semmisülés veszedelmétől.

A válság perczeiben férfiakat küldött
a magyarnak, kik erős kézzel, bátor szív-
vel és lángelméjük fölényével vezetőjévé let-
tek e sanyargatott nemzetnek s hatalmas
szavukkal felrázva a csüggedőket, sziklafallá
tömörítették, melyen a hatalmasok zsarnok-
sága megtörtött.

Ilyennek küldötte az ég nekünk Kos-
suth Lajost, ki nemcsak a szabadeszmék
apostola, hanem a magyaroknak Mózesé
is volt.

Szavának meggyőző ereje szétrepesz-
tette a jobbagység bilincseit s népét az
osztályuralom egyiptomi fogságából a jog-
egyenlőség ígéretföldjére vezette.

Szabad, egyenlő és testvér lett a
magyar.

Kossuth Lajos nem a véres küzdelmek
árán akarta ezt megszerezni nemzetének,
de midőn kéri szava a pusztában hangzott
el, ideális törekvésének jutalmául keserű
rabság lett osztályrésze s az igaz felett
már-már győzedelmeskedett a gonosz, akkor
gyujtó szava ugyan fegyverbe szólította a
magyart, de ez csak a jogos önvédelem
végső menedéke volt, hogy nemzetét meg-
védje a végpusztulástól, melyre őt az ár-
mány szánta.

Ekkor harsogott szét e hazában a har-
czi riadó „Talpra Magyar“ s hazánk bér-
czes oldalairól százszorosán visszaverődve
visszhangra lett a paloták és kunyhók lakói-
nak szívében.

Bekövetkezett a titánok harca. Elszánt,
véres, de dicsőségteljes harc volt az.

Mintha Deykalion kövei elevenedtek
volna újra fel, úgy termett semmiből az
ifju honvédsereg, mely a győzelmek babér-
koszorujával övezte zsenge homlokát és
becsületet szerzett a magyar névnek.

Szükségképpen be kellett következnie e
titáni harcnak, hogy a csaták ágyutüzében
megégett régi rendi Magyarország hamvai-
ból ragyogó Phönixként támadhasson fel

a mai önálló, alkotmányos ifju Magyar-
ország.

E század nekünk magyaroknak a meg-
váltás százada volt, mert dicsőségteljes har-
czaink a szabad fejlődés zálogát hordták
magukban.

S még egyre tanít e dicsőséges kor-
szak arra, hogy az oly sokszor meggya-
nositott magyar fényesen bizonyította,
miszerint önvédelmi harca nem a királyá-
val való meghasonlás harca volt.

Nem!

E harc az érzelmek megtisztulásának
kohója volt, melyből mint színarany ragyo-
góan vált ki a király iránti szeretet és
ragaszkodás; mert egy saját sorsát intéző
szabad nemzet szabadon fogadhatta el fel-
kent uralkodójának békülésre nyújtott jobb-
ját s szabad akaratából adhatta cserébe
szívének legszentebb érzelmét — hűségét.

Ha tehát a magyar nemzet a bekövet-
kezendő nagy napon hálás kegyelettel adó-
zik Kossuth Lajos emlékének, csak király-
hűségének megbízhatóságáról tanuskodik,
mert bizonyítékát nyújtja annak, hogy a kit
szeretettel zár szívébe, azt onnan nem tépi
ki az idők semmiféle vihara sem.

Ezért e napon a természet fenséges
szépségében ragyogó templom legyen Ma-
gyarország és szálljon azurkék mennybolto-

A „SZÉKLY-UDVARHELY“ TÁRCSÁJA.

**Kossuth Lajos születésének 100-ik
évfordulóján.**

(A „Székely-Udvarhely“ eredeti tárczája.)

„Ó, szent öreg, előre hallom,

Kérdő szózatod:

A lobogóm, a zászlóm merre, hol van?“

Mi fényzőn árad szét a
Hon felett,
Glóriába vonva földet
És eget? . . .
Kossuth „születésnapja“
Hajnala:
Századikszor a hazára
Hasad ma!

Óh, magyar nép szent karácsony
Ünnepe:
Szívünk s lelkünk honfitűzzel
Töltsd tele . . .
Zendülj lantom, repülj át a
Szép hazán,
Meváltónk szent születése
Hajnalán! . . .

Vérrel szerzett drága föld, ősz
Örökünk:
Tied verejtékünk, vérünk
És könnyünk;
Ámde mostan, a ki magyar
Viduljon,
Se köny, se vér, se verejték
Ne hulljon!

Régi dicsőségnek sugár-

Mezéből:

Az ünnepre — öltözzék mind,
Mind föl;
Gazdag s főúr nincs m'ért a pórt
Lenézze:
Közkinces a mult dicsősége,
Szent fénye!

Sátánnak is volt egy napja
Hajdanán; —
Rászolgáltál: — örülj, tombolj
Óh hazám!
Áldja meg az Isten a jó
Kedvedet,
Ellenséged légióit
Verje meg! . . .

Mi voltunk egykor a világ
Ostora?
Legyen kedvünk most a világ
Szinbora.
Kardunk helyett, — melyet hajdan
Rettegett: —
Szellemünk előtt hajts világ
Most fejet.

Nem sok babért arathatni
Most karddal . . .
Nyers erőt nem kisérget üdv
S diadal . . .
Békés a kor; — szorgalom, ész,
Tudomány:
Többre visz, mint a fringia
S buzogány.

Sajó — s Mohács! nemzeti nagy
Temetőnk,
Óltalmazz ily csapásoktól
Teremtőnk!
Jó magyar vér özönével
Hol folya:
Önhibánkért szörnű gyászt hajh,
Ránk hozza;

S Világos! fényes kör sötét
Sirköve,
— Melyet undok árulás rut
Ördöge
Állított a magyar nemzet
Fejéhez: —
Légy tanulság . . . föl álmunkból,
Te ébressz!

Pártviszály szült itt is, ott is
Vészt . . . — Hazám!
Küzd le ez öröklött ős-büzt . . .
S igazán
Nagy — nagyobb lesz mint Mátyás
S Lajos alatt,
Mig három tenger uralta
Jogarad! . . .

Hah! . . . Mohácestől — Világosig —
Bünhödénk . . .
Háromszáz év éjszakája
Szállt fölénk!
Háromszáz év! . . . El ne fogj óh
Örjülés . . .
Háromszáz év . . . jóllétnek is
Bünhödés . . .

zatához milliók imája. E nap legyen a dicséret, hála és ájtatos elmélkedés dicső napja, melyen minden szív ment legyen a köznap harczokban, az élet nehéz küzdelmeiben gyülemlett salaktól és egyesüljünk mindnyájan amaz egy fohászban: Legyen áldott a mindenható kegyelme, hogy válságos időkben nekünk adta Kossuth Lajost!...

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. közigazgatási bíróság 1901. évi 529. sz. határozatából: »A munkaadó 30 napi kórházi ápoltatási kötelezettsége cselédjével szemben nem kezdődik újból azon esetben, ha az ápolat rövid ideji gyógyult állapot után ismét előbbi betegségébe esik vissza, mert ilyenkor csak folytatódólagos gyógyításról van szó, nem új megbetegedésről.« — A m. kir. kereskedelemügyi miniszter 1901. évi 37,661. sz. rendeletéből: »Az oly telepek felállításához, melyeken apró állatokat, szárnyasokat üzletszerűen vágnak, iparhatósági telepengedély szükséges.« — A m. kir. közig. bíróság 10997—900. sz. határozata: »Folyó kiadások fedezésére szolgáló pénztári maradvány illetégyenérték alá eső ingó vagyonnak nem tekinthető.« — A m. kir. közig. bíróság 1901. évi 559. sz. határozata: »A községi előfogatásnak kizárólag természetben vagy éppen csak az igavonó állatok, illetve a fogatok tulajdonosai által való lerovását törvényes intézkedés elő nem írván, azt a község bérbeadás útján is teljesítheti s a fölmerülő kiadás, a mennyiben a községi törzsvagyon jövedelméből nem fedezhető, községi adó útján és pedig mint a község minden tagját egyenlően érdeklő közigazgatási költség, az összes egyenes állami adók után kivetendő községi adó útján fedezendő.«

Világnapló.

Szeptember 12-én.

Szögyény berlini magyar nagykövet, mint minden évben, szabadságának félbeszakításával Bécsbe érkezett, hogy a felségénél kihallgatásra jelentkezék. A nagykövet innen kedden este csodri birtokára utazott. Népgyűlés volt a közelmúlt vasárnap Maros-Vá-

árhelyen, az önálló vámterület érdekében. Ezen népgyűlésen az Erdélyrészt érdekeltek körök vettek részt az összes erdélyi törvényhatóságok belevonásával. A gyűlésen Kossuth Ferencz, Bakonyi Samu, Gál Sándor, Sebes Dénes, Bedőházy János, Krasznay Ferencz és Rath Endre is részt vettek. Az újja szervezett magyarországi szociáldemokrata párt is országos mozgalmat indított az önálló vámterület érdekében. Vasárnap és hétfőn hét helyen tartott a párt népgyűlést és pedig Debreczenben, Adán, Szerbpádén, Magyarpádén, Kokán, Mindszenten és Apostagon. A vitás tengerszem ügyében a nemzetközi választott bíróság befejezte a helyszíni szemlét. A bíróság hétfőn Grácba utazott, hol csütörtökön és pénteken zárt ülésben tanácskozik, szombaton pedig kihirdeti az eredményt.

Albánia forrongásáról — mely egyúttal oroszellenes tüntetéseket is mondható — szól a legújabb hír. Mitroviczán orosz konzulátus felállítására van tervbe véve, mely állásra Scsebin a császár által ki is nevezetett, de aligha állását, legalább egy időre elfoglalhassa, mert Bolyetinacz Isza albár vezér számos albán hívével gyűlést tartott, mely gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a konzulátus felállítását szükség esetén akadályozzák meg, hogy a megérkező konzult a pályaudvaron lövik agyon. Ezt a határozatot a város lakosainak azzal adták tudtul, hogy a ki az orosz konzulnak vagy kíséretének lakást mer adni, azt is megölik. Venezuelai távirat szerint most a felkelők ellen fordult a balszerencse. Ugyanis Castro elnök Tinaquillo mellett egy elkeseredett küzdelemben teljesen megverte a felkelőket, a kik Lasianó, Mendoza és Rieva tábornokok alatt állottak. Az angol Standard-nak táviratában Odesszából, hogy az orosz kormány a berlini szerződés revíziójával foglalkozik, hogy így lehetővé tegye a maczedoniai kérdésnek megoldását.

A kisiparos boldogulásának föltételei.

II.

Az általános emberi műveltség s így a szak-képzettség megszerzésének is alapvető eszközei az olvasás és írás. Valóban ennek tudása nélkül manapság az emberek sorába magunkat alig számíthatnók. Valamely nemzetnek műveltségi fokát az olvasni és írni tudók számából ítéljük meg, lássuk, hogyan állunk e tekintetben Magyarországon, illetve a magyar korona területén.

A magyar korona területén az 1891-iki népszámlálás adatai szerint (az idejéig még nem áll rendelkezésünkre) kerek számmal véve: 17,5 millió lakost találunk. A lakosságnak (a gyermekeket is beleértve) csakis 54,6 százaléka tudott volna írni, hol olvasni. Népelegünk felerészének tehát a lelkét a tudatlanság homálya borította be.

A legsajnosabb a dologban pedig az, hogy a kisiparosoknak is igen jelentékeny része az olvasni és írni nem tudók kategóriájába esett.

Igen elszomorító képet nyújt Magyarország műveltségi állapota különösen akkor, ha azt Németországgal hasonlítjuk össze, a hol ugyanis az 1892—93. évben behívott ujonczoknak csupán 0,38 százaléka nem értett — hogy úgy mondjam — az olvasás és írás mesterségéhez.

A nép műveltségét tekintve még a szomszédos Ausztria is szépen nyakunkra nőtt, a mennyiben lakosságának közel kétharmada birta az 1890-iki népszámlálás adatai szerint a műveltség megszerzésének alapfeltételeit: az olvasni- és írni-tudást.

S most már azt kérdelem: az általános emberi műveltség megszerzése szempontjából minő ismeretágakban kellene magunkat tökéletesítenünk. A népiskolában szerzett ismereteinket mely tantárgyakban kellene kibővítenünk?

Első helyen említem: édes anyanyelvünknek ismeretét. Gondolataink-, érzelmeinknek szóban és írásban való helyes kifejezésére nyelvünk ismerete nélkül képesek nem vagyunk.

Szép nyelvünk fejlődésének, törvényeinek, sajátosságainak ismerete, a mig egyfelől rendkívül fejlesztő, képző hatással van lelkünkre, másfelől megtanít minket helyesen, összefüggően gondolkodni, szépen beszélni. Ennek aztán ki vonhatná kétségbe a gyakorlati hasznát is. Az üzleti életben ugyanis bizalmunkra azon embert érdemesítjük, a ki ügyes beszédével, helyes eszejárásával mutatja, hogy e téren is bir bizonyos fokú lelki műveltséggel. Az ügyes beszédnek, a rábeszélő képességnek gyakorlati hasznát különben eléggé bizonyítják az u. n. kereskedelmi ügynökök, a kik ebbeli készségükkel olykor a legszebb üzleteket kötik meg. A jó sváda (beszélő képesség) dusan kamatozó tőke az üzleti életben.

Anyanyelvi ismereteinknek folytonos bővítése, különösen jó könyveknek olvasgatása által

Átéred-e nemzetem e Szörnyű gyászt? . . .

Boldogságotat jövőben Jól vigyázd! . . .

Járjuk be a testvérharczok Tereit:

Hol felénk rettentő példák Réme int.

És tegyünk a vérmezőkön fogadást:

Tartsunk közös, nagy nemzeti Áldomást, —

Mint Almossal a honszerző Hét vezér —

S folyon — ha kell, a pohárba Ujra vér.

Nyolcz millió magyar kar és Magyar szív:

Nincs oly titáni harc, melyet Ki nem viv!

Okulva a multakon — én Nemzetem —

Győzni fogsz új harczokon S enyészeten . . .

Adriától ős Budvárig Ez a hit

Tartsa össze a honlányit S fiait;

S a nagy mult vértengerének Méhiből:

— Phönixként — új élet napja Kél itt föl.

S bár közöttünk — ha szétnézünk E hazán: —

Az ellenség egy dühöngő Óceán;

De: köszál az akarat . . . s ha Egyezünk:

Örökélet vár miránk, — nem Veszhetünk.

Kárpátoktól Adriáig Föl tehát!

Ünnepeljük a Kossuth-kor Hajnalát,

Visszhangozzék ünnepedre — Drága hon!

S ég, mező, erdő, hegy, völgy és Bérczorum.

Minden kis rög, mohlepett vár, S düledék:

Hirdesse a mai nap nagy Ünnepét;

Virág lepje — hol vér folyt a Harczmezőt . . .

Kápolnát . . . Piskit . . . Budát S száz vérmezőt.

És tegyünk mind esküt a szent Ünnepen:

Sujtsa átok, ki honához Hütelen.

Ki nem áldoz vért, vagyont — ha Érte kell: —

S áruló az, — megvetést, gunyt Érdemel!

Ég s föld zengje vissza ajkunk Esküjét:

Hogy nem lel itt vigaszt, nyugtot, Enyhülést,

Kit aljas önérdék s nem szent Cél vezet

S áruló —: ki ilyenekkel Fog kezét!

Kossuth Lajos szent nevére Esküdjünk:

Korcsutódok, gyász-magyarkák Nem leszünk;

Unokákról unokákra Szálljon át

Szent örökül —: hön szeretni A hazát! . . .

Óh, dicső honszerem! szent Égi láng!

Ragyogja be áldott fényed Szép hazánk . . . —

Te voltál a hősök vezér-Csillaga,

Kikben a szív s lélek honért Sir vala; — —

Mig életrekeltő lángod Föllobog:

Hamvaikban is a szív még Földobog . . .

— Varázsold szívük porából Ujra át:

Hajdankori hüverőd egy Sugarát!

S ápolja kezéd szívünkben Gonddal azt;

Virágot — hálásan — egykor Ugy fakaszt:

Vérrózsákat, csert, babért a Harcz terén,

Borostyánt, pálmát: a béke Idején.

S a szabadság istennője Odaszáll:

Honfivérből hol nyílt legtöbb Rózsaszál;

a helyes fogalmazásnak első föltétele. S a ki helyesen tud fogalmazni, az képes lesz aztán arra is, hogy az üzleti levelezést, egy-két fontosabb ügyiratnak a szerkesztését is elsajátíthassa. S mily nagy szüksége van erre a kisiparosnak is! Ha üzleti levelezéseit mással végezteti, az nagy baj, mert olykor legtitkosabb üzleti dolgait kell — hogy úgy mondjam — piacra vinnie. S ez már nem egy iparos embernek okozott érzékeny anyagkárokat.

A számolási készségnek áldásait az üzleti életben lépten-nyomon tapasztalhatjuk. Van-e a napnak egyetlen órája, a midőn számolási ügyességét, készségét az iparos ember a maga előnyére föl ne használhatná. Pontos, gyors számításával időt kimél s megóvja magát a lelketlen embereknek rászédeseitől. Az általános emberi műveltség megszerzése szempontjából tekintve pedig magát a számolás tudását: elmondhatjuk, hogy nincsen egyetlenegy ismeretág is, mely jótékonyabban hatna a lelki életre. Mert mindenütt a kétszerkettő — négy igazságával szól hozzánk; igazságos, becsületes lelket nevel bennünk, a mely igazságos, becsületes lélek épen az iparos pályán terem legáldásosabb gyümölcsöket.

S hát a havasiak az ősök véréből, ezer emlektől megszentelt földjét nem kell-e alaposan ismernie az iparos embernek. Nem említem én azt a gyakorlati hasznot, a mely hazánk természeti viszonyainak ismeretéből az iparos emberre háramlik.

Csupán azt említem meg, hogy bizony iparosaink között is akadnak emberek, a kik olyan formán gondolkoznak, hogy: ubi bene, ibi patria. Vannak emberek, a kiknek míg jól van dolguk ragaszkodnak a hazához, ám ha sorsuk balra fordul: nem kedves előttük többé a táj, a hol napvilágot láttak. Nem kedves előttük a ház, hol édes anyjuk kebelén az élet első örömeit izlelék. Elmosódik lelkükben a virágos rét, a hol egykoron játszi pillangóként szálltak virágról-virágra. Csodálatos, előttem megfajthetetlen dolog az, mondom, hogy vannak emberek, a kik letudnak számolni azokkal a szent kötelekkel, a melyek a gyermeket a szülőkhöz, a férfit a jó baráthoz, a testvért a testvérhez fűzik, s elmennek a távol idegenbe. Elmennek ismeretlen világba, oda, a hol — mint

a dal mondja — „mert nem értik a szavunkat, nem értik a bánatunkat.“ Messze-messze mennek, mintha bizony valahol a föld hátán szebb nap derülne életük egére, mint itt a haza földjén.

Mily rosszul esik azt látnunk, hogy bizony sokan vannak, a kik részt vesznek ugyan a szép dalban, hogy: „Hazádnak rendületlenül, légy hive oh magyar!“ és még is hűtlenek lesznek hazájukhoz. Csak pusztá szó az, a mi ajkukon elhangzik. Szó, a melynek nincs tartalma; dal, a melynek nincsen szíve. Az igazi dal a szív mélyéből fakad.

Valóban az ilyen érületű emberek tanulhatnának hazaszeretetet a szegény eskimóktól, a lapoktól, a kiknek nincsen dus aranykalásztól rengő téreik; hazájukban nincsen erdő, nincsen virány. Örökös jégborította hazájukban kimondhatatlan küzdelem az életük: s még is ragaszkodnak szülőföldjükhöz, nem hágnak azt oda a világ minden kincseért sem.

Hazánk szépséges tájait megismerve, bizonyára nagyobb lesz a ragaszkodás, a vonzalom, a mely minket elválaszthatatlanul ide köt: egyben szakadatlan munkára serkent, ama nemes küzdelemben, a mely nemzetünknek örökléteket biztosít a földön, a melyről a költő oly szépen mondja: „Ha a föld Isten kalapja, úgy hazánk bokréta rajta.“

Spaller József.

Egyházi élet.

„Építsünk Székelyudvarhelyt templomot.“ Ez alatt a czim alatt az „Unitárius Közlöny“ idei 9-ik számában id. Daniel Gábor ny. főispán, mint az unitárius egyház főgondnoka tollából lelkes hangú felhívás látott napvilágot az unitárius egyház egyeteméhez intézve, melyben meleg érdeklődéssel fejt ki, hogy városunkban — hol az unitáriusok mintegy 500-at kitevő számban laknak — egy unitárius templom építése mennyire elodázhatatlan szükségét képez. Mi is örömmel veszünk tudomást ezen városunkat érdeklő mozgalomról, sőt miután — tudomásunk szerint — az unitáriusok a Bethleo-utcai Vánky-féle telken egy díszes és monumentális templomot szándékoznak építeni, mely városunknak is dicsére válik, őszintén üdvözljük azt. Kulturális tekintetben is városunkra nézve haladást jelent. Éppen ezért e

mozgalomnak anyagi és erkölcsi támogatását olvasóink szives figyelmébe ajánljuk. A magunk részéről szintén ohajtjuk, hogy az érdemes főgondnok lelkes hangú felhívásának minden irányban legyen meg a kívánt eredménye s vele együtt a helybeli unitáriusok régi vágya, hogy Székelyudvarhelyt unitárius templom épüljön, minél előbb megvalósuljon!

Hitelügy.

Ugron Zoltán röpirata.

A gazdasági egyesületek országos szövetsége Pozsonyban szépen sikerült gazdasági kiállítást rendezett. A kiállítás megnyitását megjelent Széll Kálmán kormányelnök és Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is. A kiállítás keretében folyt le Pozsonyban az országos gazdakongresszus is. A gazdasági kongresszus tagjainak szives figyelmébe ajánlván: Ugron Zoltán udvarhelymegyei nagybirtokos „Követeljünk állami közbenjárást a földhitel mizeriák orvoslása körül“ czimen egy igen ügyes és okos röpiratot írt.

Ugron Zoltán röpiratát annyival szivesebben üdvözljük, mert az abban foglaltak a mi nézeteinkkel teljesen megegyezők.

A „Székely-Udvarhely“ folyó évi augusztus hó 17-én megjelent 33-ik számában a székely kongresszus programjához fűzött megjegyzéseinkben ugyanis többek közt a Magyar Földhitelintézet itteni működésére szóról szóra ezeket mondtuk:

„Ez az intézet (t. i. a Földhitelintézet) az udvarhelymegyei gazdasági egyesület által is támogatott memorandumban fordult a kormányhoz. Memorandumát a budapesti napilapok vezércikkében méltatták. A kongresszus programjából azonban ennek a dolognak az ismertetése teljesen hiányzik.

Nézetünk szerint pedig ennek is benne kellene lenni.

Hiszen a Magyar Földhitelintézet egy már meglevő hatalmas intézmény s itteni működését már meg is kezdette. Mennyivel könnyebb volna egy már meglevő intézményt kellően kihasználni, mint egy bizonytalan eredményű új intézményt létesíteni! . . .“

Ugron Zoltán röpiratában a tusnádi székely kongresszuson a hitelügy javítására tett javaslatokat ismertette, a Hegedűs Loránt képviselő javaslatáról ezeket mondja:

„Fel van abban sorolva, hogy az eladósodás mérve magas kamatlábu kölcsönökkel mily nagy, s akkor egy új, tehát gyenge pénzügyi helyzetet kíván felállítani, mely záloglevelek kibocsátásával foglalkozik . . . stb. . .“

Tegyük fel, hogy mégis létrehozható lenne s akkor egy minimális alaptőkével bíró intézet megjelenik zálogleveleivel a pénzpiacra versenyezni a Magyar Földhitelintézettel, mely világszerte ismeretes, melynek nem kell részvényekre osztalékot fizetni, mely tartalék alapokban a legnagyobb magyar tőkét képviseli s melynek adminisztrációja milliárdokon oszlik el.

. . . Hát igazán azt hiszi a t. előadó, hogy az általa kontemplált új intézet többet tehet, mint a régiek . . . Avagy a Magyar Földhitelintézet szűkebbül, nem akar hazafias lenni? — De hogy. Megdicséri áldozatkészségét a kölcsönök olcsó lebonyolítása körül . . . Ebben a nézetben van Holla ky főispán is személyes tapasztalatai alapján.“

Ugron Zoltán röpirata ezek szerint mindenben megerősíti a mi nézeteinket s csak hála és dicséret illeti azért, hogy országszerte nyilvánvalóvá tette azokat a bajokat, melyeken a kongresszusi javaslatok még megvalósulás esetén sem segítenének.

A röpirat további részeiben Ugron a székely kongresszuson elfogadott több ilyen nemű javaslatot teszi kritika tárgyává s állami közbenjárást kér a földhitel mizeriák megszüntetésére.

A röpirat jeligeje az: „Horánszky mondotta, hogy kivihető.“

S a sürgős állami beavatkozást, mint Horánszky politikai végrendeletét minél előbb kívánja.

Ez az állami beavatkozás abban nyilvánulna, hogy a Földhitelintézet házakra is adhatna kisebb kölcsönöket. A kölcsönök minimuma 200 korona kellene, hogy legyen.

Ez lenne a székely kérdés igen nagy lépésével való előbbvitele.

Bíró Pál.

Koszorut fon vértanui

Fejére

S honszerelmüket följegyezi

Az égbe . . .

Volnék dús: építnék fényes

Templomot,

Hogy oltárod örök lánggal

Égjen ott;

S benne téged — óh dicső

Honszerelem!

Szabad népek dicsérjenek

Szüntelen! . . .

— De mit mondok . . .? Ime, zászlód —:

Itt lobog!

Honszerelem! hazánk —: a te

Templomod;

Oltáridul ég itt millió

Kebel . . .

Szabadság! Dicsőség! érted

Ünnepel . . .

Van-e hely — a nagyvilágon —

Ekivül:

Szentebb lánggal érted hol még

szív hevül?

Hol versenyre kelve, osztva

Drága vért:

Férfiakkal halt a nő is

A honért . . .!

Óh szabadság! hol volt több

Apostolod?

Zsarnokság! hol zugott többet

Ostrod . . .?

Ekivül: a nagyvilágon

Van-e föld,

Mely rablánczot, szolgajármot

Ugy gyűlölt? . . .

Hát emeld fejed az égbe

Nemzetem;

Büszkén tekinthetsz át a tünt

Éveken . . .

Ha volt mért —: a mult eléggé

Büntetett . . .

Föl hazám! Most ülj tetteken

Ünnepet! . . .

Hajh! Mért köztünk nem lehetsz

Apostolunk?

Magyarország Megváltója.

Kossuthunk!

Te készíted elé a szent

Ünnepet . . .

Égi honból áldva nézd hát

Művedet . . .

Szabadság! Egyenlőség!

Testvériség:

Harsány himnusod világra

Zendítsék;

Kérj Istentől örök áldást

Hazánkra,

A mennyország zengjen áment

Reája . . .

S szabadságért megdicsőült

Szentjeink —

A sphaerák zenéje mig dalt

Zeng nekik —:

Együtt ünnepelnek — ott fönn —

Mivelünk . . .

S Petőfi csillagkoszorut

Hint nekünk . . .

Különfélek.

— **Erzsébet magyar királyné** halálának évfordulóján, e hó 10-én az összes templomainkban gyászistentisztelet volt s minden magyar szívből egy öszinte sohaj szállt az Egek urához, jó királynénk lelkiüdvéért.

— **Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóját** városunk közönsége is méltóképen fogja megünnepelni e hó 19-én és megelőzőleg 18-án este. Csütörtökön kitűzik a nemzeti lobogókat és este a várost kivilágítják. A milleniumi székely emlék-oszlop mellett hazafias zene és ének, esetleg alkalmi beszéd lesz. Ezután este 8 órakor a polgári önképző és segélyező egyesület a Budapestszálló dísztermében az agyagfalvi székely-emlék-javára fogja hazafias estélyet megtartani a következő műsorral: 1. Nyitány. Kossuth induló. Előadja a helyi zenekar. 2. Himnusz. Erkel Ferencztől. Éneklő a Dalegyet. 3. Petőfi ébredése. Drámai költemény, E Kovács Gyulától. Előadja: „Nemtő” Hann Pepi, „Petőfi” dr Fodor Boldizsár. 4. Előképek: Zichy Mihály Apotheozisa 1848—49 és 1866. Az előképekben részt vesznek: Hein Eszter, Szentes Ilona, Mészáros Róza, Lakatos Vilma, Fischer Ferenczné, Mészáros Zoltán, Jakabos Miklós Pál Gyula, Szabó Gyula, Benedek Aladár, Klein Ármán. 5. Kossuth himnusz. Papp Zoltántól. Éneklő a Dalegyet. 6. Részlet Katona F. „Bánk-Bán” cz. művéből. Bánk: Csiki Albert, Tiborcz: ifj. Szemerjai Károly. 7. Agyagfalvi induló. Előadja a helyi zenekar. — Helyárok: Páholy 5 K, I. rendű kőrszék 1 K. II. rendű kőrszék 80 f. Karzati üd. 60 f. Földszint 50 f. Karzati álló 40 fillér. — Szeptember 19-én (pénteken) egész nap az összes kereskedések és ipari üzletek zárva lesznek. D. e. 9—10 órakor ünnepies istentisztelet, 11 órakor a vármegyeház nagytermében Szakáts Zoltán polgármester elnöke alatt díszközgyűlés lesz. Elnöki megnyitó után Soó Rczsó dr ügyvéd, városi tiszt ügyész előterjeszti a tanács javaslatát Kossuth Lajos érdemeinek jegyzőkönyvi megőrkítése iránt. Embery Árpád róm. kath. főgymn. tanár, városi képviselő emlékbeszédet mond, melyet a polgármester záró szavai követnek. E helyen kérjük városunk lakosságát, hogy már csütörtökön tüzze ki a nemzeti lobogót és este világitssa ki ablakait nagy hazánk fia emlékére.

— **Lelkész kinevezés.** Lőrinczi István felső-rákosi unitárius lelkészt Ferencz József püspök a székelykereszturi egyházközségbe rendes lelkésznek kinevezte.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a Belle László áthelyezésével a székelykereszturi tanítóképző intézet gyakorló iskolájánál megüresedett tanítói állásra Botos Imre kolozsi elemi népiskolai igazgatót nevezte ki.

— **Sebestyén Sándort,** a helybeli református egyházközség rokonszenves, közkedveltségben álló segédlelkészét, a ki a jelzett minőségben két évig működött s a nehéz és hosszú, rendes lelkész nélküli időkhöz oly elismerésre méltó buzgó odaadással, lelkiismeretességgel és tapintatosan vezette az egyháznak különösen spirituális ügyeit, dr Bartók püspök e hónap elején az olaszteleki lelkészi állomásra nevezte ki. Udvarhelyi hivatól folyó hó 21-én fog elköszönni arról a szószékről, a honnan oly lelkesen és ékesen hirdette az evangéliumot. Ez alkalommal az istentisztelet alatt Morascher Hugó zenetanár fog az orgonán játszani; az ima és beszéd között ugyancsak az ő vezetés alatt a polgári dalkör énekel. A hívek közül bizonyára sokan keresik fel ez alkalomból az Ur házat, mindazok, a kiknek rokonszenvét, tiszteletét és elismerését a távozó magának kivivta.

— **Székelykeresztur közönsége** Kossuth Lajos emlékét méltóképen alábbi módon ünnepli meg: Szept. 18-án este a várost kivilágítja, a város közelében fekvő Jézuskiáltó hegyesucson örömtűzet gyújt, tűzijátékot rendeztet, a Kossuth-téren felváltva a helybeli Polgári és népzenekarok játszanak; 19-én az ünnepély az ev. ref. templomban kezdődik. Az énekdarabokat végzi a m. kir. tan. képz. intézet ifjúsága Végler Gyula ének és zenetanár vezetés alatt. Játsszik a Polgári zenekar is. Alkalmi imát mond Karácson István helybeli ev. ref. lelkész, Rákosi Viktornak remek alkotása Kossuth-fohászat pedig Varga Dénes als-siménfalvi unitárius lelkész imádkozza

el. Templomozás után dísz képviselőtestületi gyűlés tartatik nyilvános jeleggel. Az estéli ünnepélyt fátylas menet vezeti be a Polgári zenekar kísérete mellett. Az alkalmi emlékbeszédet dr Szolga Ferencz unitár. gymnasiumi tanár tartja. Majd Sándor Géza kőrispataki unitárius lelkész rebegi el szintén Rákosi Viktor nemzeti Miatyánk szerű Kossuth-fohászat. Alkalmi költeményeket mondnak: Fazekas Pál, m. kir. tank. kertésztanító és Telman József IV. éves képezdei növendék. Az ének és zenei részt e helyen is a képezdei nemes ifjúság és a Polgári zenekar végzi. Esti ünnepséget közvacsora követi. Ez alkalommal a Székely-Kereszturon élő 48-as honvédek megvendégeltetnek. E város közönsége illő és méltó lelkesedéssel készül a nagy és szent ünnepélyre, multjához ez alkalommal is hü akar maradni.

— **Benedek Elek és a tanítók.** A következő sorokat vettük: »Nagyságos Benedek Elek Urnak Kis-Baczon. A »Magyarság« révén Nagyságod ellen szórt minősíthetlen vádak alkalmából mi, a kik ismerjük nemes szívről s puritán becsületességéről, változhatatlan tiszteletünknek és nagyra-becsülésünknek adunk kifejezést. Büszkén valljuk Nagyságodat az Erdővidéki tanítótestület tiszteletbeli tagjának, kinek nevére a Tanítók Házában alapot létesítettünk. Legnemesebb szándékkal folytatott székely mentési munkája közben kapott sebeit feledtesse az a tudat, hogy szeplőtlen nevével tisztelettel emlegeti a magyar tanítóság addig is, míg a vádak megtoroltatnak és szeretettel veszi ajkaira a székely nép, kinek sohasem volt igazabb barátja. Az irodalom tiszt munkásának s a nemzeti közoktatás tollbeli bátor harcosának tiszteletteljes üdvözléssel: Vargyas, 1902. szept. 7-én. Tarcsafalvi Albert az Erdővidéki tanítótestület elnöke, Sz. Borbáth Vilmos állami isk. igazgató, B. Láng Dalma, Nemes Irma, Péter Jolán, Kiss Tamás, Péter Izsák, Gáspár Albert, Karácson Ödön, ifj. Jancsó István áll. isk. tanító, Boda Albert, id. Jancsó István, Jánó Sándor áll. isk. tanító, Kolumbán György, Bakó Károly állami tanító, Bakóné Sándor Ilona, Nagy Béla, Hegedűs Lajos áll. isk. tanító, Hegedűsné Schröd Teréz, áll. tanítónő, Imreh Arnold ev. ref. tanító, Kovács Áron ev. ref. tan., Geley Vilmos áll. isk. tanító, Buksa Sándor tanító, Simon Ferencz áll. tan., Szabó Kálmán ig. tanító, Sándor Lajos áll. isk. tan., Józsa Gábor, Boda Samu ig. tanító, Kisgyörgy Tamás, Tana János, Albert Lőrincz, Farkas Aladár, Kalabér Sámuel, Szolnok Irén, Pálfi Elek ev. ref. tanító, Buzás János, Török Albert r. kath. tan., Gáspár István ev. ref. tan., Kolumbán Géza ev. ref. tan., Czirmai Lajos az Erdővidéki tan. egy. jegyzője, Ferenczi Lajos áll. tan., Sándor Mariska, Szász Béla tanító.

— **A székely becsülete.** Széll Kálmán miniszterelnök a minap pénzesutalványt kapott a postán. Őt koronáról szólott az utalvány s feladta ezt a kis summát „tekintetes Széll Kálmán miniszterelnök urnak” Csulak András, a becsületes székely. Hogy miért becsületes, arra ez a kis história felel meg: Rátóton tanácskozott Koerber miniszterelnök Széll Kálmánnal, amikor jelentik a kormányelnöknek, hogy egy székely atyafi mindenáron beszélni akar vele.

— Gyalogszerrel jövök, — mondta a székely — mert igen fontos a dolgom!

Nem is tudták lerázni a székelyt s odavitték Széll Kálmánhoz.

— A tekintetes miniszterelnök urral kell, hogy beszéljek.

— De én most nem érek rá, — mondta a miniszterelnök — várjon.

— De nem addig vána, mert várni csak várnek, hanem nagyon éhes volnék.

Széll Kálmán jóízűt nevetett s beküldte a székelyt a konyhába, ahol az étel-ital mellett el is maradt nyugodtan s várt. Vacsoránál ült a miniszterelnök, amikor eszébe jutott a székely s behívatta. Fontos dolga volt az atyafinak s nagy körültekintéssel mondta el, mi minden nem történt vele, s hogy ő rajta egyes-egyedül a tekintetes miniszterelnök tudna segíteni. Széll Kálmán megnyugtatta, hogy elintézi a dolgát, de a székely nem mozdult.

— No, van meg valami kívánsága? — kérdezte a miniszterelnök.

— Vóna, instálom, zokon ne essék. Elfogyott a pénzem, hát megemberelhetne a tekintetes ur öt korona kölcsönrel. Adok irást róla.

A miniszterelnök odaadta az öt koronát s így szólott:

— Irást ne adjon róla, megbizom én a székely becsületben.

És nem is csalódott a székely becsületben.

— **Vármegyénk közigazgatási bizottsága** e hó 10-én Hollaky Arthur főispán elnöke alatt tartotta meg havi rendes ülését, melyen az összes havi jelentéseket tudomásul vették. Az alispáni jelentéssel kapcsolatosan főispánunk a Bögöz község határára látott arankára hívta fel az alispán figyelmét. A főorvosi jelentésnél pedig Mezei Ödön dr szólalt fel a hökhurut (szamárköhögés) tartóssága miatt. Főispán a házról-házra való vizsgálatot tartja szükségesnek, mivel legtöbb helyen eltitkolják a betegséget. Igen érdekes vita folyt az árvák pénzének és Roediger p. ü. ig. helyettes között. Ennek során főispánunk kijelentette, hogy numerusokról és árvák ügyéről van szó, hol tévedni nem szabad. Minek alapján tehát a jövő ülése elé részletes jelentést tesz a pénzügyigazgatóság. Ismét igen sok dologi végrehajtás elrendelését kérte a pénzügyigazgatóság, a melynek rendjén a tisztifőügyész kijelentette, hogy az ingatlan árverések elrendelésénél óvatosan járjon el a bizottság, mert közelebből is neki 38 korona költsége volt s mivel az eladásra került ingatlant senki sem vette meg, ő neki kellett a koronáért megvásárolja. Kötelességszerűleg bejelentette a p. ü. igazgatóságnak s kérte költségei kifizetését a birtokátadása fejében, de erre az nem volt hajlandó. Sziklay P. Gyula tanfelügyelő bejelentette Péter Károly szentgyebázasalóhalvi róm. kath. tanító panaszat állásából történt elmozdításá miatt. Illetékes elbírálás czéljából — minden vélemény nyilvánítása nélkül — a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez terjesztik. — Itt említjük meg azt is, hogy a bizottsági ülésen felmerült azon hír, mintha az Erkedén kiűtött száj- és körömfájás következménye folytán ott a gyermekek elkapták volna a szájfájást, — illetékes helyről vett felvilágosítás szerint — nem bizonyult valóságnak.

— **Egy tehetséges fiatal diszító szobrász és agyagiparos,** Filep Dezső telepedett le városunkban, hogy e téren Magyar- és Németországban szerzett tapasztalatait értékesítse. Műtermét a szakiskola közelében nyitotta meg s legközelebb egy állandó kiállítást rendez be, a hol ebédől, szalon és hálószoba kályhák, kandallók, takaréktűzhelyek, lakások és nyilvános helyek díszítésére szolgáló szoborművek állítanak ki. A raktáron levő és eladásra szánt díszitmények már is megtekinthetők Filep műtermében. Az érdeklődő közönség szíves figyelmét felhívjuk e székely származású szobrászra, aki ernyedetlen munkálkodással — kellő támogatás mellett — szép sikereket érhet el az agyagipar fejlesztése körül.

— **A homoródozlándi kaszinó** is megünnepeli Kossuth születésének 100. évfordulóját. Az oklándi tetőn örömtűzet gyujtnak megelőző estén. 19-én pedig istentisztelet lesz az unitár. templomban. Ezután a kaszinó előtti téren emlékünnepelet tartanak a polgári zenekar közreműködésével, hol Pál Ferencz lelkész mond alkalmi beszédet.

— **A városi képviselet** e hó második felében rendkívüli közgyűlést tart, melyen a városház és vágóhid építésének ügye is napirenden lesz. A városház meglevő tervezete, a törvényhatósági bizottsági határozat szerint — jóváhagyást nyert. Ugyszintén a Galter mérnök által készített vágóhid tervezetét is elfogadta az erre kiküldött bizottság.

— **Az Udvarhelyvármegyei Muzem-Egyesület** e hó 10-én d. u. teljes csendben, minden fel-tűnés nélkül, tartotta meg alakuló közgyűlését Damokos Andor dr, vármegyénk alispáni elnöke alatt, akinek érdeme, hogy ezen szép irányú egyesület városunkban létesült. Az új egyesület megválasztotta tisztikarát is hatévi időtartamra. A választás eredménye a következő: Elnök: Jung-Cseke Lajos. Alelnök: Sándor Mózes. Muzeumi igazgató: Csehely Adolf. Titkár: Pálmay József. Jegyző: Embery Árpád. Könyvtárnok: Dózsa Jakab. Pénztárnok: Szabó András. Ügyész: Valentsik Ferencz dr. Ugyanezokor választotta meg az egyesület 30 tagu választmányát is; tagjai a következők: A) Helybeliek: 1. Ádám Albert. 2. Beesek Aladár, 3. Betegh Pál, 4. Bod Károly 4. Farczady Lajos. 6. ifj. Galter János, 7. Gönczi Lajos, 8. Harsia Jusztinián. 9. Kovács János, 10. Lukinich Imre dr, 11. Nosz Gusztáv, 12. Pap András, 13. Persián János. 14. Solymossy Endre, 15. Solymossy János, 16. Solymossy Lajos dr, 17. Soó Gáspár, 18. Spaller József, 19. Spanyol Pál. 20. Szabó Gábor, 21. Varga Károly, 22. Wirker Ernő. B) Vidékiek: 1. Borbély Sámuel (Székelykeresztur). 2. Boros Zsigmond (Homoródomás). 3. Bőjtse Béla (Felsőfalva). 4. Ferenczi Lajos (Felsőrákos). 5. Máthé János (Vargyas). 6. Péter

Sándor (Brassó). szerint: tárnoka zottságot. gyé régis nem a kó teni isal október mősorral érdeklődé kell adóz aki ezelő hely” has megyei ügybuzgó hetőleg a Adja Iste

mélkedés oktatásüg hogy vár fel, igen közigazgá dött bizo közbiztor czélszerű

— vár város gyűléséb mester a helységne számu re után Ba szavakka egyben l mily hat a közhas rozottan is szigor megtartá viselőktő talosan

— tulajdon nos meg vegyészsz kezdő vel helyi Ge legkiváló kívül for lanul so vasicár vizei kö

nálata u köszvény bajok, iz mak gyó az orvos a mellé hatóság peccsétel

pesti II. magy. t város el lyezi tol kész jul tetett á tesz, ho

— vannegy vát Józsi dött az unta. A elhetess úgy elk délután reátalál megejte konstati

nádi sz 14-ikér Rápolth Szentiv mondja a tagos nyosítá rint pe agitálni

— sainak testüle a ki b talanal

Sándor (Homoródvárosfalva). 7 Szent Bálint (Brassó). 8. Vikár Béla (Budapest). Alapszabályok szerint: a vármegye alispánja, főjegyzője, főlevéltárnoka és főszámvevője képezik a felügyelő bizottságot. Az ifju egyesület, mely nemcsak a megye régiségeinek gyűjtését tűzte ki céljául, hanem a körébe vágó tudományokat népszerűsíteni is akarja, működését azzal kezdi meg, hogy október hó 5-én nyilvános felolvasó ülést tart, oly műsorrall, mely alkalmas lesz a társaság iránt való érdeklődést fokozni. — Ezalkalommal elismeréssel kell adózzunk Balásy Dénes fővárosi tanárnak is, aki ezeltől néhány évvel epen a „Székely-Udvarhely“ hasábjain tette volt meg javaslatait egy vármegyei muzeum létesítésére. Hála alispánunk ügybuzgóságának, az eszme testet öltött s remélhetőleg a vezetők ügyszeretével diadalhoz is jut. Adja Isten!

— **Városunk közs. elemi iskolája** újabb elmékedés tárgyát fogja képezni. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis azt a határozatot, hogy városi iskolánk a barompiacztéren építtessék fel, igen helyesen — megsemmisítette, mert a közigazgatási bizottság által annak idején kiküldött bizottság a megjelölt barompiaczi területet közbiztonság tekintetéből és a nagy távolság miatt észszerűnek nem találta.

— **A helységnevek életbeléptetése.** Segesvár város képviselőtestületének f. hó 6-án tartott gyűlésében hirdette ki Walbaum Frigyes polgármester a belügyminiszternek idei július elején a helységnevek megállapítására vonatkozó 16698 számú rendeletét. A rendelet tudomásul vétele után Balthes Gyula képviselőtestületi tag ékes szavakkal parentálta el a „Schässburg“ nevet s egyben kérdést intézett a polgármesterhez, hogy mily hatások között szándékozik a város új nevét a közhasználatban átvinni? A polgármester határozottan kijelentette, hogy ő ebben a kérdésben is szigorúan ragaszkodik a törvényhez s ennek megtartását követelni fogja az alája rendelt tisztviselőktől is. S ezzel a régi „Schässburg“ hivatalosan átváltozik Segesvárra.

— **A régi sós fürdő.** A Gergely Ferencz tulajdonát képező sósfürdő vizét a fürdőtulajdonos megvizsgáltatta dr Hankó Vilmossal, a kiváló vegyészszel. Első fürdői szaktekintélyünk a következő véleményét adta a fürdőről: A székelyudvarhelyi Gergely Ferencz-féle sósfürdő vize egyike a legkiválóbb sós vizeknek; a vízben a konyhasón kívül fontos alkotórészek: a sós vizekben szokatlannul sok szabad széndioxid és az ugyancsak sok vasbícáronát. A víz Európa vasban leggazdagabb vizei közé tartozik. A fürdő — a melynek használata után a tapasztalat szerint a csuzos és köszvényes betegségek, aranyeres bántalmak, női bajok, izzadmányok, a görvélykór és bőrbántalmak gyógyultak: a legnagyobb mértékben méltó az orvosok figyelmére. Az elemzésre való vizet a mellékelt bizonyítvány tanúsága szerint a városi hatóság néhány tagjának jelenlétében merítették, pecsételték be s csomagolták. Budapest, 1901. szeptember 6-án. Dr Hankó Vilmos, a budapesti II. ker. áll. főreáliskola kémia tanára, a magy. tud. akadémiá tagja. Igazán kár, hogy a város ehez a gyógyfürdőhöz vezető utat nem helyezi jobb karba s ez által nem jár az áldozatkész tulajdonos kezére. A ki új épületeket emeltetett a fürdőtelepen s másképen is mindent megtesz, hogy a közönség jogos igényeit kielégítse.

— **Egy nyolczvannegy éves életunt.** Nyolczvannegy évig húzta az élet igáját az öreg Oszvát József Tibódban. Nyolczvannegy évig küzködött az élet nyomorúságával, nem csoda ha meguntta. Az öregséggel járó tehetetlenség s a megélhetéssel járó hova-tovább súlyosbodó gondok ugy elkeserítették a szegény öregot, hogy szerdán délután felakasztotta magát. Mire hozzátartozói reátaláltak, már ki is szenvedett s a sürgősen megejtett orvosrendőri vizsgálat már csak halálát konstatálhatta.

— **Háromszékiek a tagosítás ellen.** A tunsági székely kongresszus utóhangjakép folyó hó 14-ikére Kézdivásárhelyre népgyűlést hívtak össze: Rápolthy Gábor, Hadnagy Károly, Bíró Károly és Szentiványi Árpád dr. A kibocsátott felhívás azt mondja, hogy a tunsági kongresszus nem kívánta a tagosítás megszüntetését. A tagosítások és arányosítások keresztlüvitele a jelenlegi törvény szerint pedig sérelmes. Ez ellen kíván a népgyűlés agitálni.

— **„A Mi Lapunk“** Magyarország összes iparosainak érdekeit szolgáló heti közlöny s az ipartestületek hivatalos lapja. Megküldik mindenkinek, a ki beküldi címét: „A Mi Lapunk“ kiadóhivatalának Szegedre.

— **A törvényhatósági utmesterek érdekében** a kereskedelemügyi m. kir. miniszter igen humanus körrendeletet bocsátott ki az összes vármegyei és városi törvényhatóságokhoz, melyben a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnökkel egyetértőleg megállapítja, hogy a tvh, utmesterek (utbiztosok) a tvh. segéd- és kezelőszemélyzethez tartoznak s így hivatali állásuk e minőségéből kifolyólag, valamint emberbaráti és méltányossági tekinteteből és szintugy a közszolgálat és egyöntetűség érdekében kívánatosnak mondja, hogy nevezettek és családjaik nyugdíjazására és végkielégítésére vonatkozó szabályok megalkottassanak. Felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy e tekintetben mielőbb hozzanak kellő határozatokat s egyben az utkaparóknak is munkaképtelenség vagy bekövetkezett aggkor esetén, valamint hátrahagyott családjaik ellátásáról is gondoskodás tétessék.

— **Tanítók figyelmébe.** A Poppov Péter kir. tanfelügyelősegi tollnok által szerkesztett „Munkanapló“ vezetése a községi és az összes felekezeti iskolák részére ezután is kötelező. A „Munkanapló“ lapunk kiadóhivatalában sajtó alatt van és finom fehér papírra nyomtatva darabonként 1 koronáért beszerezhető. — Az áll. elemi iskolai tanító urakat szintén értesítjük, hogy a tananyag beosztására igen czélszerű nyomtatvány készült kiadóhivatalunkban s az már most kapható. Tandíjnyugta és mulasztási megintés 100 kiszakítható lappal ugyanitt raktáron van. — Temesváryné Czukrász Róza: „A magyar gyermek első könyve“ (magyar ABC és olvasókönyv) aphonomimikai módszer szerint, Tull Ödön, festőművész rajzaival megjelent és lapunk kiadóhivatalában kötve 50 fillérért kapható.

— **A katonai jelentkezési szabályok módosítása.** Folyó évi október hó 1-étől a tartalékosok, póttartalékosok és tartósan szabadságoltak a tényleges szolgálatból kilépésük, a katonai kiképzetés vagy a fegyvergyakorlat után az eddigi 14 nap helyett már 8 napon belül tartoznak a tartózkodási hely községi előjáróságánál jelentkezni. A jelentkezések nyilvántartásba vétele is változik október elsején. A havi tartózkodási változások kimutatások a jövőben nem vezetendők, hanem ehelyett minden jelentkezésről egy tartózkodási jelentkezési lap állítandó ki, a melyek minden hó 10, 20. és utolsó napján összegyűjtve a járási főszolgabírákhoz, illetve a had- és honvédkiegészítő parancsnoksághoz küldendők.

Tisztviselők érdeke.

Jegyzői gyűlés.*

Az udvarhelymegyei jegyzői egylet a kör- és községi jegyzők nagyszámú részvételével augusztus hó 24-én a vármegyeház nagytermében közgyűlést tartott.

A közgyűlésen részt vett Damokos Andor dr alispán és Demeter Lőrincz dr központi főszolgabíró is. A közgyűlés érdekességét nagyban fokozta az a körülmény, hogy az egyesület agilis elnöke, Gálffy István megnyitó beszédében részletesen foglalkozott a jegyzők bajaival.

Az érdekes megnyitó beszéd így hangzott: Tisztelt közgyűlés!

Legközelebbi gyűlésünk után egyletünket érdeklő nevezetesebb esemény nem történt s azért elnöki jelentésem keretében általánosabb dolgokkal foglalkozom talán, minővel eddig telve volt jelentésünk, de időszerűnek és szükségességnek is tartom azt akkor, midőn minden intézmény sorompóba áll helyzete, életexisztenciája érdekében; de teszem ezt azért is, mert az egylet belételeire vonatkozó mindennemű ügyek a tárgysorozat rendszer elő fognak fordulni s ismétlésekre adnék okot ezeknek elnöki jelentésemben való foglalásával s megvonnám az időt azon üdvös és szükséges eszmecsere-től, melyet szándékom van megvitatni stagnáló, gyarló helyzetünk javítása érdekében, most ha mi magunk nem találunk arra az eddigieknél egy alkalmasabb módot, láthatjuk, hogy talán senkink sincs, a ki szívből eredő erős akarral foglalkozzék a községi és körjegyzők helyzete javításával.

Midőn pedig ezen eszmecsere felhívompa t. közgyűlés minden egyes tagját, legyen szabad előrebocsátanom egy kis rajzot a jegyzők életéről, melylyel röviden bevezessem a jegyzői intézmény keletkezésétől a mai napig mindinkább ki-

élesedő azon visszasságokat, melyek hova-tovább inkább veszélyeztetik megélhetésünket, pedig bizonyításra nem szorul, a letűnt egész ezredéves mult igazolja, hogy a népszerítő szervek között igen fontos, elkerülhetetlen a jegyzői intézmény. Nem kell erre példákkal hivatkozni, hisz ismerte a IV-ik Béla korabeli dicső ősmagyar es ismeri azt ma az utolsó napszámos; mert ha instanciát kellett irni a dullóhoz, a Guberniumhoz, vagy kontraktusra lépett, azt igazán csak a falusi nótárius tudta megírni, ha adósa fizetni nem akarta tartozását, azt csak a jegyző tudta megelégedése szerint elintézni, ha terméketlen az esztendő, jegyzőjének kell vetőmag, inségsegély, vagy más mentő eszközhöz folyamodni. Ha gyermeke születik, vagy házasodik, ha haláleset áll be, a jegyző anyakönyvvezetőjével kell intézni azt és még sok egyéb fontos ügyes-bajos dolgai intézésén kívül — sajnos — a jegyzőnek kell a nyomasztó teherként nehezedeő adókat kivetni és be is hajtani; szóval a jegyző a nép életével születésétől haláláig annyira össze van nőve, hogy azt onnan kivenni lehetetlen.

Ezen természetszerű szoros kapocs adná meg az igazi magyar jegyző népszerűségét, a mi — fájdalom — leggyakrabban nem valódi s legtöbbször ma már hiányzik s vajjon miért van ez? A jegyzői kar anyagában van-e a gyengeség, vagy a népben hiányzik a szeretet, a tisztelő-érzés? Bátran felelhetek, hogy egyik fél sem oka a mai visszás helyzetnek, hanem ilyen a kor s míg a magas kormány alaposabban — leszállva magas trónusáról ide a népelebe — körültekintőbben nem vizsgálja a mai kor rendszerét és azon nem könnyít, addig alkothatnak munkás-törvényt, rendezhetnek gazdasági mentő akciókat, a valódi cél elérve nem lesz, mivel a jegyző ezerféle munkájával ugy el van foglalva, hogy azt sem tudja, mi a kötelessége; a különféle méltánytalan adót kivetni és azt az utolsó falat kenyérnek való elvételével neki is kell felhajtani, tehát nincs módja, hogy ezen üdvös törvényeket a nép szívébe oltsa s a nemes akciókra előkészítse, reszben pedig a végrehajtói szigor a nép bizalmát is rontja a jegyzővel szemben s így történik meg azon eset, hogy midőn a vármegye tisztelőreméltó vezetői a nép jólétéről gondoskodva kedvezményes áru lenmagot kerestek — azt csaknem erőszakkal lehetett elvettetni; midőn a lengyárról s a hadgyakorlatoknak meggyekben való megtartásáról volt szó, gunyosan mosolygott az atyafi s talán nyomorúságában mondotta: megint a jobb pártra akarnak csalni, pedig ha meglesz is a gyár, a németnek lesz haszna! Mikor kedvezményes áron vetőmagvételre felhívást kap, annak elfogadásától idegenkedik, mert fél, hogy adót vetnek reá érte. Tehát ezen körtünetek igazolják, hogy nincsen elég ideje a jegyzőnek a népkiosztására, ámbátor a lelkes urak és tanító urak is eléggé fáradoznak oktatásaikkal, de a bizalom sem lévén mindenütt teljes, a legtöbb jóakarát és atyai gondoskodás teljes eredményre nem vezet.

Sokan sokat és szépen irtak arról, hogy mi-ként lehetne ezen helyzetet legalább szanalni; legközelebb a „Székely-Udvarhely“ laphasábjain is egy kartársam feljajdult, teljesen indokolt keserűsséggel magunkat vádolva, de én arra ezen jó barátomnak koszos költőnk szavaival válaszolok:

„Nézd a világot: annyi milliója
S köztük valódi boldog oly kevés.
Ábrándozás az élet megrontója,
Mely kancsalul festett egekbe néz.“

Igen, ábrándozás csak a mi helyzetünk javítása és éppen azért, míg az áramlat alulról és felülről egyformán meg nem indul, mi vajmi keveset tehetünk; igazolja ezt egy emberöltő, mely alatt mi és elődeink mindent megmozgattunk, de nagyon keveset tehetünk s az eredmény bizony csekély lett.

A vármegyék intező körének s az országgyűlési képviselő uraknak kellett volna, kellene most a közigazgatás egyszerűsítésénél, a közigazgatás államosítási eszméjénél a népet és jegyzők helyzetét kiválóan mérlegelni és a helyzetet könnyebbé, elviselhetőbbé tenni.

Hisz mi a jegyző élete? Igazán nyomorúság igazolja ezt a mult, igazolja a jelen. Ha robotmunkaként felületesen végzi teendőit, nem törődve a nép közigazdasági viszonyaival, hogy magának és családjának csekély vagyont szerezzen, a nép ellenszenvét érzi uton-utfélen, még a koporsójánál is azt suttogják: eleget összeszedett a nép zsirjából, bár korábban elpusztult volna... Ha nincsen kellő anyagi ereje, a silány 800 koronából csak tengeti életét s ha ártatlan tollvivőként meg-

* Targybalmaz miatt késelt.

Szerk.

huzza magát, minden falusi kupaktanács akarátának aláveti magát (miként sok helyen így akarnák) s szerényen áttengeti életét, mikor meghal, szánja az egész világ s azt mondja: nem volt életrevaló. Ha népének s azon intézménynek, melynek tagja, becsületére akar válni s munkálkodik tisztességgel, a társadalom kívánta módon és helyen megjelenik, hogy ez által munkás és erkölcsös élete mellett tekintélyre vergődve, népének igazságos követelményeit biztosabban, boldogítóan valósíthassa, él a közjóért, tehetségéhez mérten jótékony céloktól nem vonja meg zsebéjét, halálakor mondja meg a nagyharang, hogy az anyagi tehetség csak látszat volt és erőltetés, mert az utódok vagyontalan és védtelen maradtak.

Van-e tehát a társadalom egész rétegében olyan testület, mely annyira elhagyatva, annyira megfeledve és oly súlyos terhek alatt szenvedjen? Nincs s ha van — a mint már jelentkezett is olyan állat egy falushír személyében — a ki mindezekre röviden azzal felel, hogy a kinek helyzete nem tetszik, nincs a nyakához kötve s lóduljon onnan, vagy utalapot kötetni szeretne a talpa alá, az nem érdemi meg az ember nevet, mert az ember gondolkodik és okos észszel meggondolja még a féreg hivatását is. Pedig bizony hivatása van a jegyzői intézménynek; szép és nemes, olyan, minő másnak nincsen: élni a nép között, boldogítani őket és boldogulni velük.

Ha a jegyző rá érne gondolkozni azon, hogy az a jó nép minő utat válasszon a gazdaságban, szórakozásában, kereskedésében s több eféle dolgokban; ha ezérfele dolga engedné, hogy teljesen a népélettel foglalkozzék s a multból vont tapasztalatokkal a jövőben vezesse, nem pedig anyakönyvvezetés és adóhajtással, adókövetéssel és mással kinozza népét, kinlődjék, melyek mind szép munkaterek elkülönítve segédjegyzőségekként, úgy meg vagyok győződve, erős a hitem, hogy egy jobb kor, egy szebb jövő virradna ránk.

Erre nézve és nem más mozgalomra hivlak fel jó barátaim, kartársaim. Erre nyerjük meg a vármegye intézői és képviselőink útján a magas kormányt, karöltve más vármegyékkel, szeretettel, irigység nélkül munkálva, nem keseregve azon, hogy más testületek boldogulnak s mi mellőzve vagyunk. De ebben az egylet minden tagjának munkálkodni kell kisebb-nagyobb mértékben, anyagi s egyéb áldozatokkal s akkor talán el fog jőni azon kor, mely után buzgó imádság epedez nemcsak százezer jegyző, hanem a nép ajkán is.

Az elnöki megnyitót általános tetszéssel fogadta a gyűlés.

Ezután egyleti jegyzőnek egyhangulag Csomor Gábor farkaslaki jegyzőt választották meg.

Választás volt a tárgysorozat következő pontja is; a Ráduly Sándor halálával megüresedett nyugdíj választmányi helyet Máté Jánossal töltötték be.

Nagyobb eszmecserére szolgált a jegyzői nyugdíjgyűlés alapszabályainak módosítása. A vitában részt vettek Damokos dr alispán és Demeter dr főszolgabíró is. Az ajánlott módosításokat a közgyűlés elfogadta.

Elfogadta a gyűlés a magánmunkálatokról készített szabályzatot is. (Jövő számunkban közöljük. Szerk.)

A jövő évi költségvetés és előirányzata egy következő gyűlésre maradt.

Az egyesület vagyonából mint hátrálék 1606 korona van kinn s ennek mielőbbi sürgős felhajtására az alispánt kérték fel.

A gyűlés az alispán és főszolgabíró életése közben oszlott szét.

Közgazdaság.

Felhívás. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület f. évi szeptember hó 30-án, Székelyudvarhelyt üsző- és ezzel kapcsolatosan gazdasági gépkészítést rendez. Kiállíthatnak udvarhelyvármegyei nagy- és kistenyésztők 1—3 éves magyar-erdélyi fajta üszöket. Az 50 holdon felüli birtokok diszoklevéllel, a kisebb birtokok pénzdijjal is jutalmaztatnak. Díjak: I. díj: 3 évesek 25 K, 2 évesek 25 K, 1 évesek 25 K; II. díj: 3 évesek 20 K, 2 évesek 20 K, 1 évesek 20 K; III. díj: 3 évesek 10 K, 2 évesek 10 K, 1 évesek 10 K; IV. díj: 3 évesek 3 drb á 5 K—15 K, 2 évesek 2 drb á 5 K—10 K, 1 évesek 2 drb á 5 K—10 K. A gépkészítéssel kapcsolatban ekeversenyre meghívattak az ország összes gépgyárosai, illetve kereskedői. A kiállítás célja a székely néppel megismertetni azon gépeket, melyeket kisgazdaságában sikerrel használhat, másodsorban a

gépgyárosoknak módot nyújtani, hogy piacot hódítsanak. A kiállítás főleg a kisgazda szükségleteit képező gazdasági gépekre szorítkozik, u. m.: kerülő, de főleg fordítható hegyi ekékre, továbbá boronák, extirpátorok, kukorica- és répa-vetők és kapálók, szecskeválogók, darálók, konkolyozók, morzsolókra. A kiállítók diszoklevéllel jutalmaztatnak. A gépkészítést fedett és zárt helyiségben lesz. Az üszők kiállítási helye a helybeli vásártér. Mindennemű bejelentés Hlatky Miklós gazdasági egyleti titkárnál történik. A gépek beküldésének végső határideje szept. 28. s azok a gazd. egyesület címére Székelyudvarhelyre küldendők. Székelyudvarhelyt, 1902. augusztus hó 27. Az elnökség.

Hivatalos rész.

Honvéd lövésár. A marosvásárhelyi 9-ik honvéd huszárezred lövésárának beszerzése céljából folyó évi szeptember és október hónapokban pótlóvásárt tart a következő helyiségekben: Szeptember 19-én d. e. 8 órakor Maros-Vécsen, 11 ó Ratosnyán; 20-án d. e. 5 ó. 30 p. Szászrégenben, 8 ó. 30 p. Gernyeszegen; 21-én d. e. 9 ó. Mező-Tóháton; 22-én d. e. 8 ó. Alsó-Zsukon, d. u. 2 ó. Bonezhidán; 23-án d. u. 7 ó. és d. u. 2 ó. Szamosújváron; 24-én d. e. 9 ó. Czege; 25-én d. u. 2 ó. Szurdokon; 27-én d. e. 8 ó. Marosvásárhelyen és d. u. 3 ó. Maroszentgyörgyön; 28-án d. e. 9 ó. Marosvásárhelyen; 29-én d. e. 9 ó. Tévísen; 30-án d. e. 8 ó. Segesváron, d. u. 2 ó. Köhalomban; október 1-én d. e. 8 ó. Vargyas községben; 2-án d. e. 7 ó. Kézdivásárhelyen, d. u. 2 ó. Sepsiszentgyörgyön; 3-án d. u. 1 ó. Csikszeredában; 5-én d. e. 9 ó. Fogarasban és 7-én d. e. 8 ó. Szamosújváron. Pótlóváknak 4 és fél évet betöltött s 7 évet meg nem haladott 158—166 cm. magas, jól táplált, ápolt és jó testalkatu lovakat fognak felavatni. Minden egyes elővezetett lóról a szabályszerű „Lólevél“ készen tartandó. (13034—902. alisp. sz.)

Katonai élelmezés. A cs. és kir. 12-ik hadtest hadbiztosága az alábbi állomásokon elhelyezett csapatok élelem szükségleteire nyilvános tárgyalást hirdetett. E szerint folyó évi október 6-án Nagyszébenben a cs. és kir. hadtest hadbiztoság hivatalos helyiségében Nagyszéna, Fogaras, Medgyes és Székelyudvarhely, 7-én Gyulafehérváron az élelmező raktárnál Szászváros és Erzsébetváros; 8-án és 9-én Brassóban az élelmező főraktárnál Botfalva, Szent Péter, Hóltóvény, Földvár, Feketehalom, Keresztényfalva, Vidombák és Rozsnyó; 13-án Kolozsváron az élelmező raktárnál Marosvásárhely és a hozzátartozó sátorláb, valamint Beszterce kiszolgáltatási állomások számára. A kizárólagosan írásbeli ajánlatoknak 1 koronás bélyeggel ellátva, a megjelölt napokon és hivatalos helyiségekben legkésőbb d. e. 10 óráig kell a tárgyaló bizottsághoz beérkezni. (13286—992. alisp. sz.)

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 12939., 13023., 13024., 13144., 13321., 1333., 13376—902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi község előljáróságának. Közhirretétel végett értesitem, hogy Homoród-Keményfalva község sertésállományában járványosan uralgott sertésvész; Zsombor és Peket község bivalállományában uralgott bivalvész; Medesér és Dálya közs. sertésáll. járv. uralgott sertésvész megszűnt és az ezekre vonatkozó zárlatok feloldattak. Ellenben Homoródszentpéter község bivalállományában a bivalvész; Erked község szarvasmarha állományában a ragadós száj- és körömfájás járványosan fellépett s a községi zárlatok elrendeltettek. Székelyudvarhelyt, 1902. szept. 11-én Dr Damokos, alispán.

Elveszett és felfogott állatok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 11976., 12685., 12893. 13103—902. alisp. sz. Valamennyi község előljáróságának és Székelyudvarhely város polgármesterének. Közös végett értesitem, hogy ülkei Péter Tamásnak a havasi legelőről 1 drb 2 és fél éves üszője (kékszőrű, villás-szarvu, nyakán kötéllel felkötött csengővel); Kalapács Péter János zetelaki lakosnak az ottani „Hargita“ nevű dűlőből 1 drb 3 éves, fehérszőrű és szarvu ökre (két szarva között a fején egy kis helyen fakó szőr) m. hó 7-én; a felsőrákosi csordából pedig egy 12 éves, sötét pejkancza elveszett. Ez utóbbinak bal-lapoczkáján F. bélyeg és a nyakán harang van. Muzsna község marhalegelőjén f. é. aug. 26-án 1 drb 3 éves bivaltehen felfogott. Bélyegtelen, jobb füle bátul ájasan van kivágva. Székelyudvarhelyen, 1902. szept. 6-án. Dr Damokos, alispán.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Eladó a Benkő-féle ház a Kossuth-utca végén levő vámon kívül levő új telepen. Bővebb felvilágosítás e lap kiadóhivatalában nyerhető.

Hevesi görögdiénye legjobb minőségben, teljesen érett — jutányos áron kapható G Á L J Á N O S fűszerkereskedésében Székelyudvarhelyt. —

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb csukrász-sütemények **Ernst György csukrászatában** Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

KOCSIK kiváló minőségben és olcsó áron állandóan **kaphatók:**

Albert Péter kovácsmesternél **Székely-Udvarhelyt.**

Használt kocsikat becsesrel és kijavit. 6—52

=PÉNZ=

Kölcsönök leggyorsabb és legolcsóbb eszközlése házakra, földekre

4½%-os kamat mellett **50 évre is.** Kizárólag **utólagos** jutalék-fizetés ellenében, ugyszintén **köz- és magántisztviselőknak, katonatiszteknek, kereskedőknek, iparosoknak** és minden hitelképes egyénnek diszkrét eszközöl hitelt

SOMOGYI BANKIRODA

bej. özég
Budapest, VI. ker., Próféta-utca 5. sz.
(Válaszbélyeg csatolandó.)

Feladási hirdetés.

A bogárfalvi közbirtokosság tulajdonát képező és Oroszhegy község határában fekvő „Tartód“ nevű erdejében szálalás útján való kihalásra törzsenként lebélyegzett lucfenyő és bükkfa készlet, mely a korondi m. kir. járási erdőgondnokság hivatalos becslése szerint 2000 m³ fenyő 21376 m³ bükk müfát és 32064 m³ bükk tűzifát tartalmaz **1902. évi szeptember hó 15-én délelőtt 10 órakor Bogárfalva község házában** nyilvános szóbeli árverés és zárt írásbeli ajánlat útján együttesen el fog adatni.

Kikiáltási ár 12019 K, azaz Tizenkettő-ezerttizenkilenc korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverést vezető kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

Kihasznlási határidő a szerződés jogerőre emelkedésétől számított öt év.

A részletes becslési és árverési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál (Székelyudvarhelyen) és alólírottnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bogárfalva, 1902. évi augusztus hó 30-án.

1—2 NYISZTOR JÁNOS, birtokossági elnök.

Sz. 4340—902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Fülöp Mózes végrehajthatónak íj. Balácsi Sámuel végrehajtást szenvedő elleni 200 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a bethlenfalvi 94 sz. tkv. A + 177 hr. sz. ingatlan 4 K, 178 hr. sz. ingatlan 20 K, 179 hr. számú ingatlan 320 K, 391 hr. számú ingatlan 4 K, 401 hr. sz. ingatlan 4 K, 402. hr. sz. ingatlan 4 K, 406 hr. sz. ingatlan 8 K, 407 hr. sz. ingatlan 24 K, 408 hr. sz. ingatlan 26 K, 832 hr. sz. ingatlan 16 K, 833 hr. sz. ingatlan 12 K, 851 hr. sz. ingatlan 12 K, 852 hr. sz. ingatlan 14 K, 1022 hr. sz. ingatlan 32 K, 1023 hr. sz. ingatlan 20 K, 1175 hr. sz. ingatlan 40 K, 1176 hr. sz. ingatlan 16 K, 1177 hr. sz. ingatlan 12 K, 1316 hr. sz. ingatlan 24 K, 1490 hr. sz. ingatlan 14 K, 1963 hr. sz. ingatlan 22 K, 1997 hr. sz. ingatlan 24 K, 2052/1 hr. sz. ingatlan 8 K, 2150 hr. sz. ingatlan 16 K, 2151 hr. sz. ingatlan 10 K, 2228 hr. sz. ingatlan 42 K, 2265/1 hr. sz. ingatlan 36 K, 2440 hr. sz. ingatlan 18 K, 2478 hr. sz. ingatlan 12 K, 2614/6 hr. sz. ingatlan 6 K, 2655/22 hr. sz. ingatlan 4 K, 2674/11 hr. sz. ingatlan 4 K, 2752/16 hr. sz. ingatlan 2 K, 2752/28 hr. sz. ingatlan 6 K, 2801/22 hr. sz. ingatlan 4 K, 2872 hr. sz. ingatlan 14 K, 2873 hr. sz. ingatlan 22 K, 2874 hr. sz. ingatlan 36 K, 3270 hr. sz. ingatlan 2 K, 3271 hr. sz. ingatlan 2 K, 3272 hr. sz. ingatlan 4 K, 3527 hr. sz. ingatlanra 6 K, 3528 hr. sz. ingatlan 4 K, 3761 hr. sz. ingatlan 4 K becsértékben megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok 1902. évi november hó 13-ik napján d. e. 9 órakor Bethlenfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladati fognak.

Árverezni szándékoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1902. július hó 14-ik napján.

Dr. GRANDPIER,
kir. tszéki egyes bír.

Feladasi hirdetés.

A korondi közbirtokosság tulajdonát képező 93.35 kat. hold kiterjedésű „Sugó” nevű erdejének bükkfa készlete, mely hivatalos becslés szerint 3514 m³ müfát és 6437 m³ tűzfát tartalmaz, 1902. évi szeptember hó 29-én d. e. 9 órakor Korond község házában nyilvános szóbeli árverés és zárt írásbeli ajánlat útján részletekben vagy egyben el fog adni.

Kikiáltási ár összesen 8025 K, azaz Nyolczezerhuszonöt korona.

Árverezők kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverést vezető kezéhez kész-

pénzben, vagy óvadékképes papirokban az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetőleg az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

Utóajánlatok el nem fogadhatók és becsértéken alól a fa el nem adatik.

A részletes becslési és árverési feltételek Székelyudvarhelyen a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál és alólírottnál megtekinthetők.

Korond, 1902. szeptember hó 1-én.

2—3

NAGY ISTVÁN,
birtokossági elnök.

HIRDETMEYNY.

Közhírré teszem, hogy K.-Keményfalva közbirtokossága erdejéből kiszakított 79.6 hold ősfenyő-erdő faterméke

folyó hó 24-én délelőtt 9 órakor

K.-Keményfalva község házában nyílt árverésen el fog adni.

Kikiáltási ár 40000 korona. — Feltételek helyben megtekinthetők.

K.-Keményfalván, 1902. szept. 12.

Gálffy István,
k. jegyző.

1—2

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keres. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
von der Pharmacie
A. Thierry in Pragrad
bei Rabitsch-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebbi bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggyűjtéseket a testben. 5. Szelíden mozdítja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájröthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felhűgést, a száznak s a gyomornak büzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggyűjtést, köszvényt, fülfájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kártyákban Ausztria-Magyarország minden postaalomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldeték széjjel. Szétküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden fele és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-évesedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgüles, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi ki-sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenképpen, hogy óvakodjék a hatáskülső hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és czégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkezétekig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli ugynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlében kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és czimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Orangyal-gyógyszertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Központi raktár: Budapest Török F. gyógyszerertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

Monog-

Pamm

ruha

jelzéséhez.

kivarráshoz.

Igen jól használható pecsétnyomó
nak és bélyegző festékekhez.

Minden névre kaphatók 1 ko-
ronáért

„DIADAL“ magyar rug-
gyanta kézi
nyomdák

legnagyobb választékban 2 koronától 15
koronáig. — Piros, ibolyakék, fekete stb.

bélyegzőfestékek; „DIADAL“ ruggyanta- és
rézbélyegzőhöz használható állandóan
festékes párnák.

Keletbélyegzők raktára.

Mindenféle bélyegzők és pe-
csétnyomók egyházak, iskolák, hiva-
talok, községek, magánvállalatok, kereske-
dők és iparosok részére a legolcsóbban,
gyorsan és pontos kivitelben beszerezhetők a
„Székely-Udvarhely“ kiadóhivatalában
(BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajz-
szerkereskedésében) Székelyudvarhelyt.

Fontos a szülőkre és nyelvet tanulni óhajtóknak!

Alólirott mint volt leányneveldei nyelvmesternő

Segesvárról, hol szintén nyelvtanítással foglalkoztam, áttéven lakásomat Székely-udvarhelyre:

A francia- és németnyelvből magánoktatást adok úgy leányok-, mint fiuknak vagy felnőtteknek; úgy a saját magam, mint a tanítvány szülői lakásán.

Kiváló és könnyen érthető módszeremmel gyorsan és könnyen kitünő eredményhez juttatom tanítványaimat.

Nagyon mérsékelt tandíjaim a következők:

Hetenkint 3 óra tetszés szerint meghatározandó időben saját lakásomon, havi 10 korona, tanítvány lakásán 12 korona.

Hogy ha legalább 10-10 tanuló jelentkezik, úgy külön-külön, fiuknak és leányoknak vagy felnőtteknek külön közös esti-tanfolyamot rendezek be akár német, akár francia nyelvből hetenkint 3 órát havi 4-4 koronáért.

Jelentkezéseket elfogadok lakásomon: Nagysolymosi Kocz Armin ur házában, jobbról az emeleten, vagy meghívásra elmegyek a szülők lakására.

Szives pártfogást kér teljes tisztelettel:

Özv. Pomáriuszné,
sz. Hoch Regina.

Kedvező alkalom a német, vagy francia nyelvet könnyen, gyorsan és olcsón megtanulni!

Hölgyek részére nélkülözhetetlen

A női szépség

Legjobb szepítő szer.

elérésére, tökéletesítésére és fentartására legkínzóbb és legbiztosabb a

FÖLDES-féle

Margit Krém,

mely vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz, teljesen ártalmatlan és zsírintes.

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrrakát (Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ránczokat, redőket, himlőhelyeket és az arcot fehérré, simává és üdévé varázsolja.

Legkínzóbb óvszer a nap és szél befolyása ellen.

Ara: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor.
Margit hölgypor (3 színben) 1,20 fillér,
Margit szappan 70 fillér,
Margit fogpép (Zahnpasta) 1 kor.,
Margit arcvíz 1 kor.

Számtalan elismerő és köszönő levél! Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszer-kereskedésben. Főraktár Székely-Udvarhelyen.

Hamisítók bíróság üldöztetnek.

Kocz Armin,
Solymossy János
gyógyszerárkban,

Csodás,
gyors
hatásu.

LEGFINOMABB
CSONTLEVÉLPAPÍR

DOBOZOK-
ÉS
BORITÉKOKBAN

BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és
rajzkereskedésében

SZÉKELY-UDVARHELYT, KOSSUTH-UTCZA

nagy mennyiség lévén

legolcsóbb árak mellett kapható.

DERZSI ÁRPÁD

épület- és
diszmu
bádigos

Székely-Udvarhelyt
(Szombatfalvi-utca, a kerületi betegsogélyző pénztár mellett), elvállal minden e szakmába vágó munkálatokat, u. m. torony- és házfedést, ócska fedelek kijavítását. Raktáron tart mindenféle konyha eszközöket, házi szükségleteket, kertészeti cikkeket és fürdőkádakat. Vidéki megrendeléseket lelkiismeretes pontossággal teljesít. — Költségvetéseket díjtalanul elkészít. h-26.

Uj!

Hazai gyártmány!

Elismerő

oklevéllel kitüntetve!

Hazafias kötele-
ségünk
pártolni

EMKE
TÉNTA

a verseny-
képes
hazai ké-
szítményt!

5%
az EMKE
javára!

EMKE
Pecsétviasz!

5%
az EMKE
javára!

Felülmul minden gyártmányt!

Főlegessé teszi az eddig használt külföldi készítményeket!

Eredeti friss töltésben és csomagolásban Székelyudvarhelyt egyedül:

BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajz-
szerkereskedésében kapható.

Legolcsóbb, mert legjobb!

Szám 1593—902. szb.

Pályázati hirdetés.

Lemondás folytán megüresedett Udvarhelyvármegye székelykereszturi járáshoz tartozó Etéd község székhelyvel rendszeresített körorvosi állásra újabb pályázatot nyitok.

E körhöz a következő községek tartoznak:

Etéd mint székhely 1635, Siklód 1556, Szolokma 655, Küsmöd 684, Körispatak 226, Bözöd-Ujfalu 725, Bözöd 1222, Martonos 591, Énlaka 695, Torátfalva 528, Tarcsafalva 843 és Csehétfalva 347, összesen 10179 lakossal.

A körorvos javadalmazása:

1. 1000 korona törzsfizetés.
2. 250 korona utiatalány.
3. Természetbeni szép lakás kerttel.
4. A megyei szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Ezért köteles a szegényeket ingyen gyógykezeltetni, a kör községeit havonként egyszer előre megállapított napon meglátogatni és a járványos betegségek, valamint más hivatalos kiküldetések alkalmával természetbeni fuvarral vagy annak megváltási kilométerenként 20 fillért, ezért a kör községeibe kiszállani, mely alkalommal öt más díj nem illeti. S nem hivatalos kiszállás alkalmával azonban 3 korona napi díjt szedhet.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1876. XIV. t.-cz. értelmében felfüggesztett pályaműveiket 1902. évi október 30-ig hozzám nyújtsák be, a később érkező pályaműveket nem fogom figyelembe venni.

Székely-Keresztur, 1902. évi agusztus hó 28-án.

1—3

Gálffy Kálmán, főszolgabíró.

KÁDÁR- ÜZLETEM

van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani. — Raktáron tartok: boroshordókat, fenyőkádakat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pinceberendezéseket pontos és szolid kivitelben. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szives pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5—25

„KEGYELET” disztemetkezési intézet

Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászavonását is elvállalja. Hullákat exhu máltat s bárhonnan elszállítat. Raktárt tart fa- és érczkoporsókból, szemfödeleket- párnák-, szalagok- és egyéb gyászkelekkékből mindig nagy választékot. Uj gyászkecsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Fölve: olcsó és pontos kiszolgálás. 27—52.